

مروری بر تاریخچه دندانپزشکی و درمان های قدیم آن

دکتر محمد مهدی احمدیان
متخصص داروسازی سنتی

شروع دندان پزشکی

- قدمت بیماریهای دهان و دندان

- اهمیت رسیدگی به دندان

- زیبایی

- تغذیه

- عوامل ماورائی

• نگاه منفی اهورا مزدا به تباه دندان ها

مباد که گوژپشت، گوژسینه، بی پُشت، خُل، دَریوک، دَیوک، کَسویش، ویزباریش، تباه دندان، پیس جدا کرده تن و هیچ یک از دیگر داغ خوردگان اهریمن، بدان جا [راه یابند].

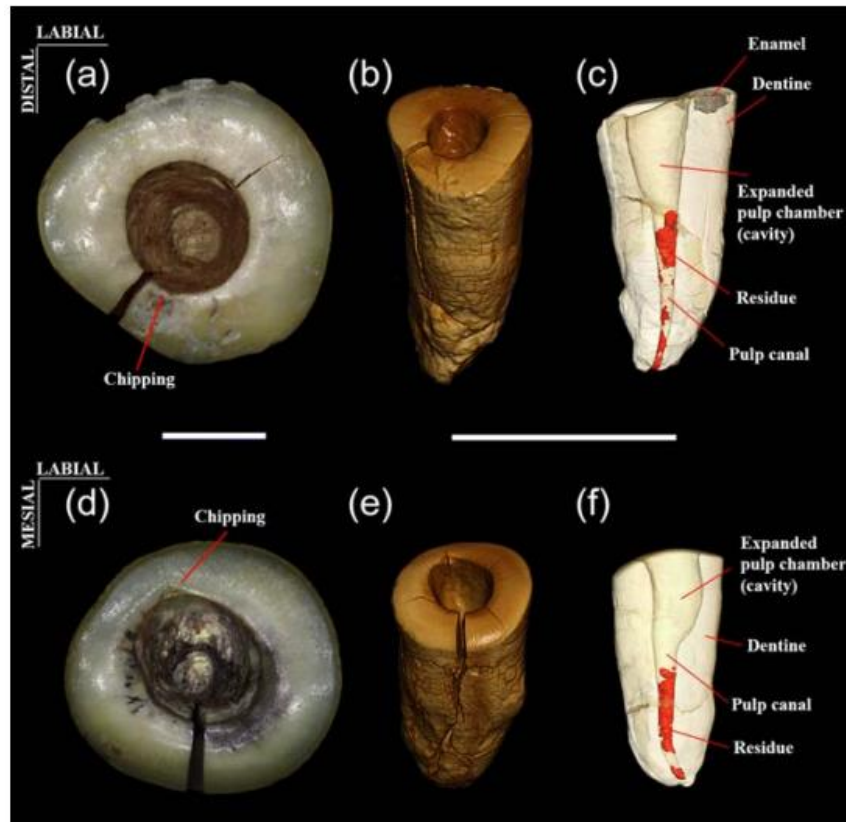
وندیداد، فرگرد ۲، بند ۲۹

سلامت دندان و دهان در گذشته

قدیمی ترین شواهد مداخلات دندانپزشکی

Oxilia G, Fiorillo F, Boschini F, et al. The dawn of dentistry in the late upper Paleolithic: An early case of pathological intervention at Riparo Fredian. *Am J Phys Anthropol.* 2017;163:446-461.

<https://doi.org/10.1002/ajpa.23216>

قدمت مسواک

Knowledge

Science

- كتاب فى نبات الاسنان / بقراط

- كتاب فى السواك و سنونات / ابن ماسويه

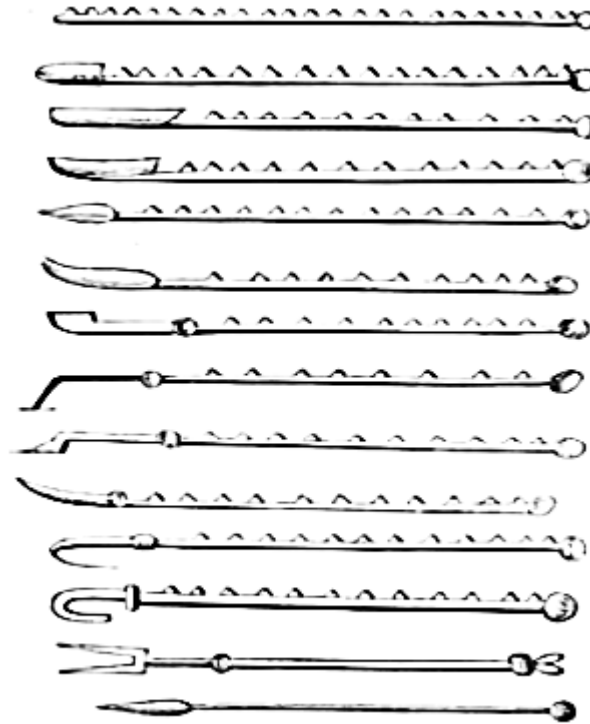
- قول فى حفظ الاسنان و استصلاحها / حنين بن اسحاق

- فى الضرس / قسطا بن لوقا

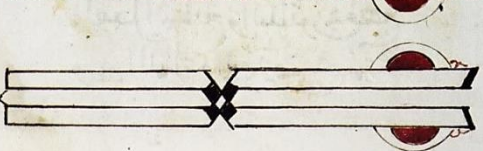
• التصريف لمن عجز عن التأليف / زهراوى

حذروا الموت فليل الحميم وما يعرض له بالحقين: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها
 بما تعرض له أيضا بالحقين: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت
 تبصره وأما ما ينبغي من جزاءه: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت
 بهذا الذي ينبغي من جزاءه: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت
 ورسمه القادر: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت
 التفتيح: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت
 بالاشغال: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت

تضع من يده أن لا يتركه في يده كالبكر: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها
 الموت: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت
 انكسر من يده: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت
 تشبه النعم: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت
 جزا تضع من يده: فإما كان أحمق الموت وأجله غلبها بما كان أحمق الموت

manet. Si autē soluit aut inciditur stringe eos cum filo
 alio et stabit cū eo taliter tpe toto. hec est forma detiū.

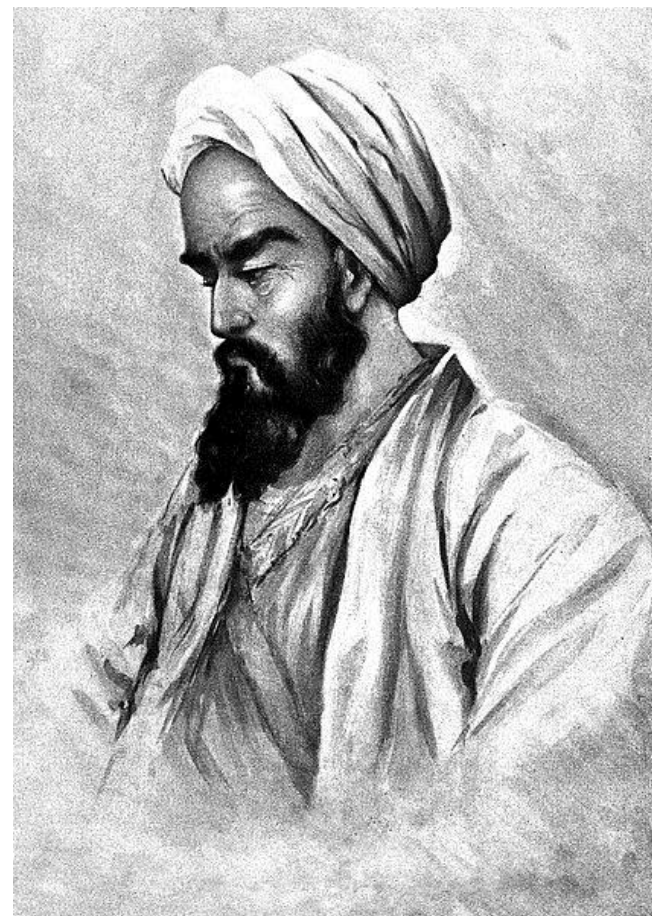
Et figura retatio-
 nis duorum dentiū
 sanorum: et duorum
 dentiū motorū si-

cut vides. Et quāq3 fit vt redeat dens vnus aut duo post
 casum vtriusq3 in locis suis et retentur sicut narrauimus:
 et remaneat: et nō facit illud nisi artifex prudens patiens.
 Et quāq3 aptat aliqd ex ossib3 vaccinis: et fit ex eo sic for-
 ma dentis et ponit in loco ex quo minuit dens et stringit
 sicut diximus: et remanet: et scruiē cū eo tēpore longo.

بیماریهای دهان و دندان در الحاوی

- تحلیل دندان و لثه
- کشیدن دندان
- سوزاندن دندان و لثه (Cauterization)
- تثبیت دندانها با زنجیر و غیر آن
- خوردگی، شکستگی و کرم خوردگی دندان
- رویاندن گوشت لثه
- آکله لثه
- حفظ سلامت دندان و لثه
- دندانهای شیری و تسهیل بیرون آمدن آنها
- جلا دادن دندان با سنونات.

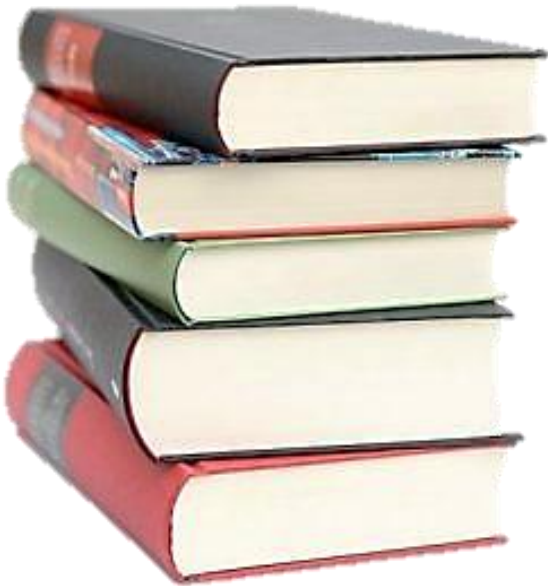
- ارجاع به ۱۶ رساله و کتاب

- ارجاع به ۲۴ نفر

- جالینوس - دیسقوريدوس - بقراط

- خوز - مجهول - ابن ماسويه - جبرائیل بن بختیشوع - ابن

سرابیون

دلاک ها، سلمانى ها، آهنگران

DID DENTISTRY EVOLVE FROM THE BARBERS, BLACKSMITHS OR FROM MEDICINE?

BERNHARD WOLF WEINBERGER

Serious consideration has been given in selecting the title for this paper, as it was deliberately chosen with the hope that once and for all we might succeed in clearing up dentistry's origin.

In the State of New York, according to a recent decision of its Appellate Court, "dentists are not doctors." This decision was based upon the so-called history, that "dentistry evolved from the barbers and blacksmiths," and that in the past it was but a trade. However, "a process of integration and differentiation has taken place, and the separate and distinct profession has come into existence."

Another theory often expressed is that modern dentistry had its origin in the United States just a little more than a generation ago. The reason given for the legal decision, I fear, does not differ from the belief of the majority of people and, I might add, that of the profession as well. So insidious is this condescending outlook upon dentistry's past that even so-called well-informed individuals have overlooked its evolutionary development.

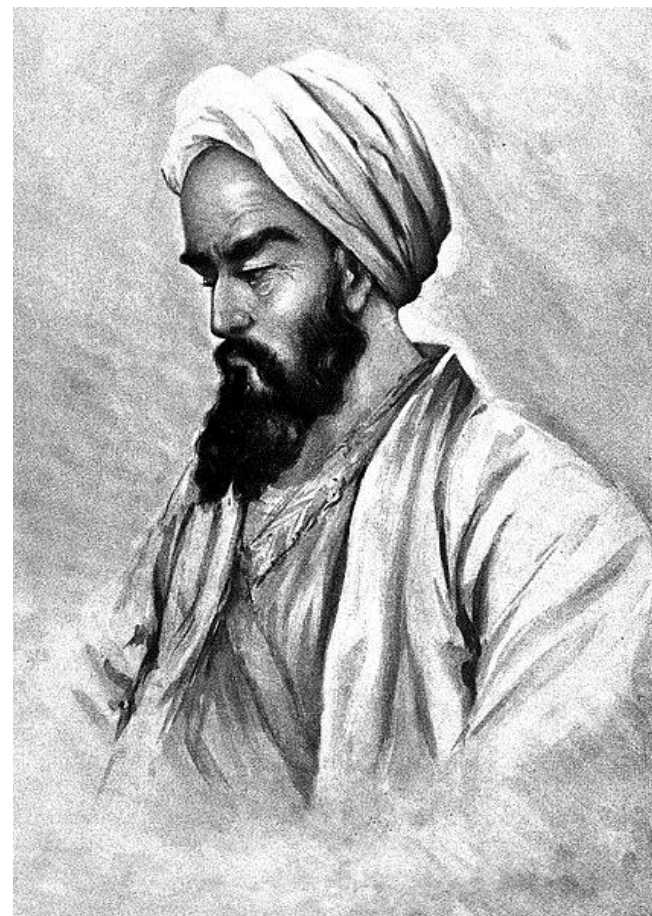
One can say of dentistry as of most of the other arts and sciences, that its origin is lost in the mists of antiquity. My aim will be to endeavor through the aid of ancient records, to penetrate the mist and show that the practice of dentistry¹ is as old as the history of medicine and that it is so closely interwoven thereto that one finds it impossible to distinguish dentistry from its so-called mother science. With medicine, dentistry had to share its trials and tribulations.

In the short time at my disposal, naturally only a brief and disjointed account is possible, to cover the four thousand years since our first record of early dental operations. Long gaps between important periods must be made, and only certain phases will be considered

¹ Dentistry is "that department of medical science and art which is concerned with the prevention, diagnosis and treatment of diseases of the teeth and adjacent tissues, and the restoration of missing dental and oral structures," and a dentist is one who practices dentistry. (Dunning).

بیماریهای دهان و دندان در الحاوی

- تحلیل دندان و لثه
- کشیدن دندان
- سوزاندن دندان و لثه (Cauterization)
- تثبیت دندانها با زنجیر و غیر آن
- خوردگی، شکستگی و کرم خوردگی دندان
- رویاندن گوشت لثه
- آکله لثه
- حفظ سلامت دندان و لثه
- دندانهای شیری و تسهیل بیرون آمدن آنها
- جلا دادن دندان با سنونات.

اشکال دارویی ویژه دهان و دندان

- سنون: آن داروها اند که به دهان درمالند (التنوير)

- مضمضه: دهانشویه

سنون = خمیر دندان

- سنون بیشتر به شکل پودر بوده و از ترکیب گیاهان و مواد مختلف تشکیل می شده است.
- بسته به مورد مصرف، ترکیب اجزای سنون متفاوت بوده است:
 - سفید کردن: افزودن ساینده ها مانند استخوان سوخته، شاخ گوزن سوخته ...
 - رفع خونریزی: افزودن ترکیبات قابض مانند سماق، پوست انار
 - شل شدن لثه و لق شدن دندان ها: افزودن ترکیبات قابض
 - درد دندان: افزودن ترکیبات ضد درد
 - خورده شدن لثه: افزودن ترکیبات ترمیم کننده بافت

- تا قرن ۱۹ خمیر دندانها به شکل پودر بودند
- ۱۸۲۴: فردی به نام Peabody با افزودن صابو پودرهای دندانی را به شکل خمیر درآورد.
- دهه ۱۸۵۰: فردی به نام John Harris گچ را به خمیر دندان اضافه کرد.
- دهه ۱۸۷۰: شرکت Colgate اولین خمیردندان تجاری تولید انبوه را در جار به بازار عرضه کرد
- ۱۸۹۲: استفاده از تیوب رنگ نقاشها برای پر کردن خمیر دندان

• اجزای خمیر دندان امروزی:

– ساینده abrasive

– فلوراید fluoride

– شوینده detegent

بیماریهای دهان و دندان

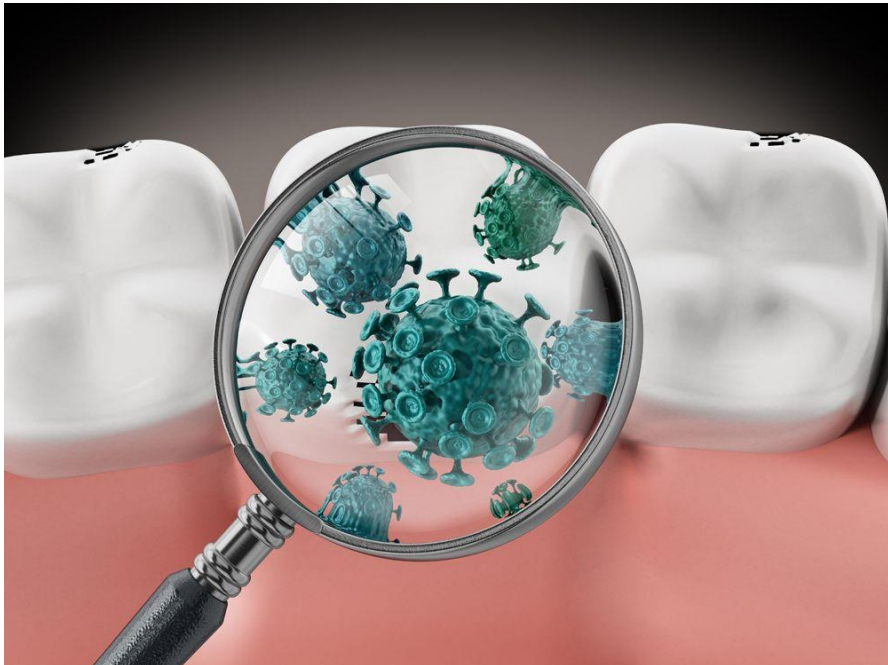
• بیماری های لثه:

التهاب لثه ← gingivitis ← پریودنتیت ← periodontitis ← تخریب استخوانی

• ریسک فاکتورها:

- رعایت نکردن بهداشت دهان
- سیگار
- تغییرات هورمونی (بارداری، یائسگی)
- چاقی
- تغذیه نامناسب مخصوصا کمبود ویتامین C
- داروها
- دیابت، آرتریت روماتوئید، کرون
- ضعف سیستم ایمنی

- رنگی شدن دندان
- پوسته پوسته شدن مخاط دهان
- تغییر مزه دهان
- خشکی دهان
- کاهش حس چشایی
- تحریک دهان

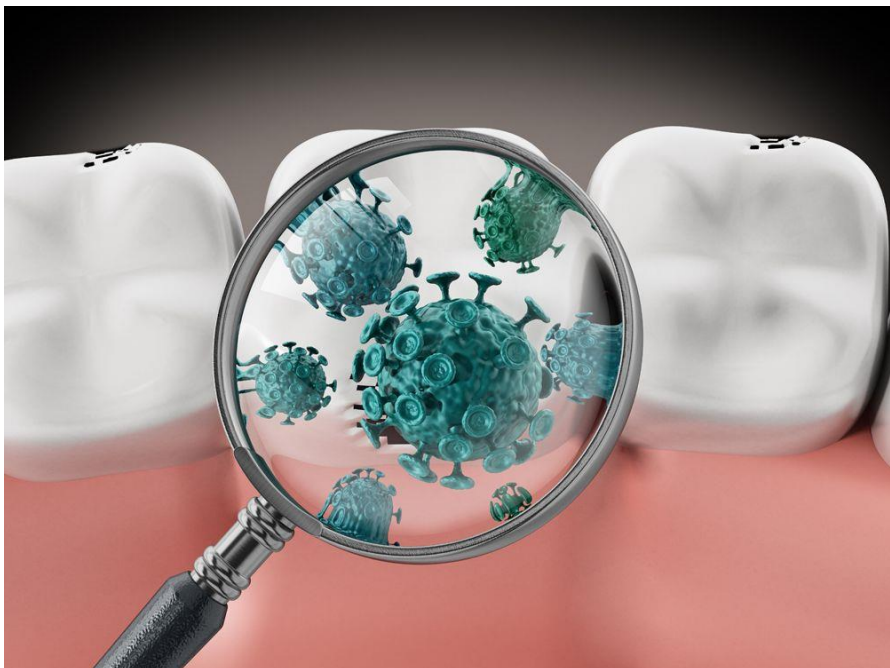
دهانشویه های گیاهی

- طعم مناسب
- عوارض جانبی کمتر
- داشتن طیف وسیعی از ترکیبات

• بیماریهای دندانی

- درد دندان
- پوسیدگی دندان
- حساسیت دندان
- تغییر رنگ دندان

فراورده های گیاهی موجود در بازار

- دهانشویه ماتریکا

- ژل دنتی کید

- خمیر دهانی دنتا باریج

- دهانشویه سینامول

- ژل سالویزان

- ژل و محلول ایرالوکس

